

обирають практичну діяльність, спрямовану на природу [3, с. 65–67].

Таким чином, враховуючи означені чинники та принципи формування екологічної грамотності технології формування культури екологічної поведінки мають максимально спиратися на суб'єктні та суб'єктно-етичні установки взаємодії з природою, коригуючи об'єктно-прагматичні ставлення особистості.

Список використаних джерел

1. Воронюк М. Екологічне виховання учнів засобами “глибинної екології”. *Біологія і хімія в школі*. 2009. № 6. С. 15–18.
2. Дедлевич В. М. Інтеграція знань про природу. *Рідна школа*. 1995. № 5. С. 49–51.
3. Фурман А. В. Педагогічне керівництво пошуковою пізнавальною активністю школярів. К.: Освіта, 2016. 112 с.

Дмитро Білан

ВЧЕННЯ НІККОЛО МАКІАВЕЛЛІ ПРО ДЕРЖАВУ

Актуальність теми полягає в необхідності отримання нових даних про історію поняття держави, а також постановкою нових проблем з цього питання з метою привертання уваги громадськості на фоні подій сучасності.

Основна тема даної роботи – розглянути проблему тлумачення таких понять, влада, суспільство та держава, на прикладі праці Нікколо Макіавеллі «Державець».

Протягом багатьох століть більшість мислителів та вчених намагалися дати визначення таким поняттям, як: влада, суспільство, держава. Так, у Стародавній Греції Аристотель і Платон проповідували демократичні думки і вважали демократію найкращою з форм правління. Однак, у всі часи найгіршим явищем вважався некерований натовп, який був найлютішим ворогом держави [4]. Навіть анархія не може проіснувати довгий період без лідера, якоїсь влади.

Одним з перших, хто розглянув проблему цього явища, став Нікколо Макіавеллі. Його праці надзвичайно глибоко і ретельно розглядалися дослідниками та сучасниками, але за п'ять століть зовсім не втратили актуальності.

Сам Нікколо Макіавеллі був італійським політичним діячем, який жив у період з 1469 по 1527 р. Макіавеллі детально вивчав різні форми соціально-політичних організацій, намагався розкрити їх суттєві риси. Його політична філософія носить науковий і, водночас, емпіричний характер, а ґрунтується вона на його власному діловому досвіді.

Свої приклади у творах він черпає із діяльності великих законодавців

античності: Лікурга, Солон. Його заслугою стали тверезі оцінки особливостей розвитку різних народів, прагнення визначити закономірності еволюції різних державних форм. Йому вдалося створити вчення про державу – світську, звільнивши її від офіційної церковної моралі. Мислитель вважав, що вивчення минулого дає можливість передбачати майбутнє, а за прикладом стародавніх – визначити дії в теперішньому [3].

Держава непорушна, якщо уряд не дає приводу до обурень та змов проти нього, якщо страх підданих не переростає в ненависть, а любов – у презирство. Макіавеллі бачив силу державця у знанні та здатності врахувати і осмислити не тільки сучасний хід подій, але також і досвід подібних ситуацій в історії. Він вважав обов'язковими якостями правителя тверезість думки, раціоналізм, розуміння та використання на користь держави особливості людської психіки. Його зразковий новий державець повинен був мати непохитну волю, винятковий розум і традиційні норми моралі.

Слід розуміти, що державець, особливо новий, не може виконувати все те, за що людей вважають хорошими, тому що задля збереження держави він часто буває змушений йти проти своїх слів та принципів, проти милосердя, доброти та благочестя.

У книзі «Державець» міститься ряд правил, а також рекомендацій, заснованих на його уявленні про пристрасті та прагнення людей і соціальних груп на прикладах історії та сучасної йому практики різних держав. Особливістю вчення Макіавеллі є те, що змішану республіку він вважав результатом консенсусу прагнень і інтересів різних соціальних груп, що борються, бо в кожній республіці завжди спостерігається два протилежні напрями: народний і вищих класів. Мислитель значно доповнює своє вчення про державу дослідженням суспільної психології соціальних груп.

Згідно із Макіавеллі, саме релігія грає найважливішу роль у державі. Релігія, на його думку, найсильніший засіб впливу на думки і звичаї людей [2]. Там, де є хороша релігія, легко створити армію – надзвичайно важливий атрибут держави. Загалом, Макіавеллі розглядав релігію, як один із засобів управління людьми. Також, у творах Нікколо Макіавеллі політика не тільки відокремлювалася від моралі, але в якомусь сенсі суперечила загальноприйнятим уявленням про належне і неналежне, ганебне і похвальне, людяне і нелюдське, ганебне і почесне. У своєму творі «Державець» мислитель зобразив образ монарха, якому все можна заради однієї мети – посилення та розширення своєї влади. Макіавеллі вважає, що в державі існує два види боротьби: за допомогою законів та за допомогою сили. Перший притаманний людям, а інший – звірям. На жаль, часто першого прийому виявляється недостатньо і тоді вдаються до другого. Саме тому він вважає, що державцю необхідно використовувати прийоми як людини, так і звіра. У своєму творі він проводить аналогію з лисицею та левом, прототипом хитрості та сили.

Безумовно, Нікколо Макіавеллі – один із найважчих для тлумачення мислителів, оскільки, з одного боку – він нещадно та безжально розкриває механізми політичної влади, її засоби та мети, а з іншого – він є першим у своєму роді та єдиним мислителем епохи Відродження, який зумів досить виразно осягнути зміст основних тенденцій того періоду. До того ж, Макіавеллі вперше в історії відокремив політику від моралі та релігії, зробивши її автономною та самостійною [1]. Згідно з мислителем, політика є символом віри людини і тому займає панівне місце у світогляді [5]. Цей політичний філософ залишив нам дивовижну спадщину, яка продовжує бути актуальною і в наші дні.

Список використаних джерел

1. Політика. Аристотель. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Політика_\(Аристотель\)#cite_ref-2](https://uk.wikipedia.org/wiki/Політика_(Аристотель)#cite_ref-2)
2. Нова наука про політику Н. Макіавеллі. Ідеї європейського соціалізму XVI–XVII вв., значення Освіти. URL: 4ua.co.ua/political/xa2ad68a4d53a88521206c37_0.html
3. Вчення Н. Макіавеллі про державу і політику. URL: um.co.ua/2/2-3/2-36023.html
4. Богуцька А. Аналіз державно-правової концепції Нікколо Макіавеллі. URL: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/45-p-yatnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/301-analiz-derzhavno-pravovoji-kontseptsiyi-nikkolo-makiavelli>
5. Політична думка Макіавеллі: сутність та основні прояви. URL: ru.osvita.ua/vnz/reports/sociology/12651/

Каріна Білик

ВЕЛИКИЙ АДРОННИЙ КОЛАЙДЕР – НАЙБІЛЬШИЙ У СВІТІ ПРИСКОРЮВАЧ

Існує два типи прискорювальних установок: прискорювачі з нерухомою мішенню і прискорювачі із зустрічними пучками. Величезна енергетична перевага прискорювачів на зустрічних пучках (або колайдерів) зробила їх абсолютно необхідним атрибутом сучасних центрів дослідження фізики елементарних частинок.

Є дві основні схеми реалізації колайдера. Якщо зустрічні пучки складаються з частинок, що мають рівні маси і протилежні за знаком заряди (тобто античастинки, наприклад, електрон-позитрон або протон-антипротон), то для обох пучків використовується одне кільце магнітів. В деяких точках цього кільця є ділянки взаємодії прискорених зустрічних пучків. Якщо ж зустрічні частинки мають однакові заряди або різні маси (наприклад, протон-протон або електрон-антипротон), то необхідні два